

Звіт по результатам дослідження
«Стан моніторингу та оцінювання в Україні
і потреби спеціалістів з моніторингу та оцінювання»
(лютий-березень 2018)

Звіт: Зарембовський Олексій

член Української асоціації оцінювання

Автор анкети: Савва Михайло,

член Української асоціації оцінювання

Загальна кількість респондентів, що потрапила в нашу вибірку, складає 135, з них 70% є жінками та 30% є чоловіками. Причин, чому є превалювання жінок серед респондентів, може бути дві: 1) фактична більша присутність на даному заході саме цієї статі; 2) досвід соціологічних, маркетингових досліджень показує нам, що процент відповідей та погоджень на участь в дослідженні завжди є вищим у жінок середнього віку. Це пояснюється таким психологічним фактором як толерантність та прийнятність цієї статі до участі в дослідженнях.

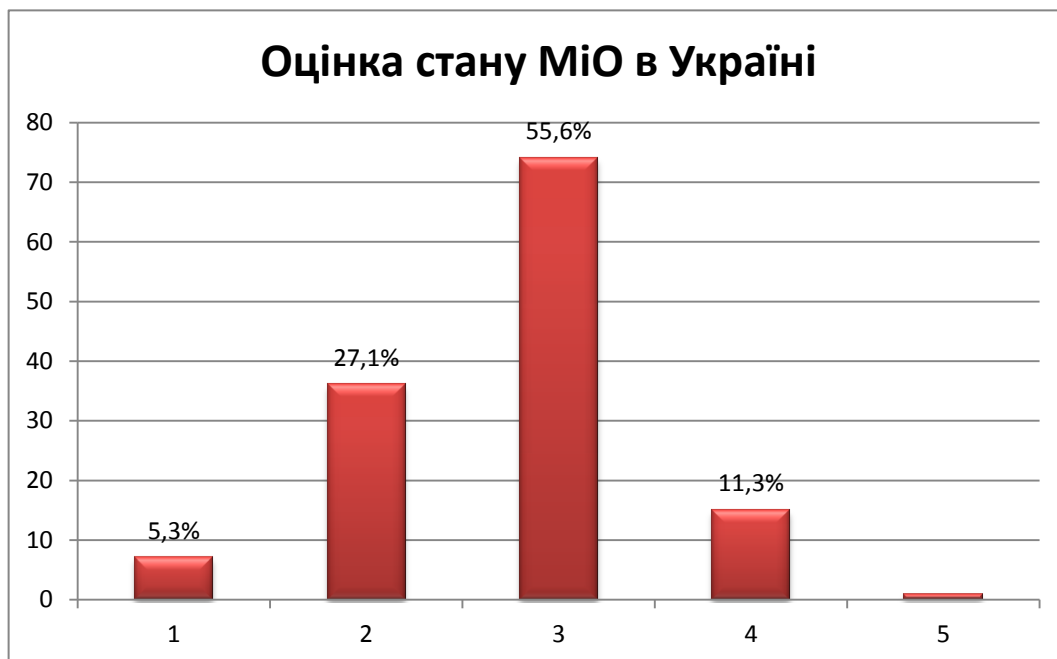
Окрім того, вищезгадана причина підтверджується таким показником як вік, де відсоток респондентів з віком 30-45 складає 43,7% й з віком 46-60 34,1%. Якщо згрупувати ці дві вікових групи, то ми отримаємо 77,8% від всіх респондентів. Фактично, основною масою наших респондентів є дорослі, активні, працездатні індивіди. Частка індивідів перед пенсійного віку 60+ в масиві складає 3%, а молодих індивідів – 26%, які головне складались з студентів та молодих спеціалістів з досвідом 1-3 років.

Дві основних групи, які відвідали захід та потрапили до нас в масив є виконавці практики МіО – 54%, та викладачі в навчальному закладі – 32,6%. Окрім того, на заході були присутні замовники, що потрапили до нас в вибірку – 8,1%, студенти та аспіранти 8,9%, а також ті, хто просто цікавиться практикою МіО в Україні. Окрім того, потрапили в масив такі категорії як «представник влади», «менеджер консалтингової компанії» та «працівник НДО

здіяний в проектній діяльності». Власне, метою даного заходу було зібрати усіх зацікавлених в практиці МіО та показати, що вона існує та використовується в різноманітній діяльності. Важлива була присутність усіх сфер, особливо викладачів, адже вони є трансляторами знань та лідерами думок для молодих спеціалістів.

Факт того, що практика МіО в Україні є досить молодого підтверджує те, що більшість респондентів працюють з практикою МіО 1-3 роки – 38,5% років й 4-10 років – 31,1%. Кількість ж респондентів з досвідом роботи з практикою МіО більше 10 років складає 11,9%, а тих, хто не працював взагалі з практикою МіО є 18,5% в масиві. Така кількість молодих спеціалістів в сфері МіО може бути обумовлена суспільними зрушеннями та перетворення на теренах України, що відбулись в 2013-14 роках, після яких виникла необхідність проведення МіО в Україні через вимоги іноземних донорів щодо цього, які зайшли на нашу територію в вищезазначений період.

Так як більшу частину вибірки складають виконавці МіО та викладачі в навчальних закладах, то, відповідно, очікуваний освітній рівень має бути не нижчий за вищу освіту. Отримана інформація підтверджує це, респонденти з вищою освітою складають більшість в масиві – 65,9%, кандидатів наук 26,7%, докторів наук 5,9%, а решту складають студенти з незакінченою вищою освітою – 1,5%. В подальших дослідженнях було б доречно додати питання про спеціалізацією індивідів, який фах отримали вони. Так як повноцінна, формальна освіта в навчальних з МіО в Україні відсутня, індивіди з сфер економіки, політики, соціології, юриспруденції переходять в МіО. Це нам показує попередній перегляд вимог до спеціалістів з МіО, які роботодавці складають для отримання вакантного місця.

Перейдемо від паспорттики до основних запитань. На діаграмі ми бачимо, що більшість респондентів оцінюють стан МіО в Україні на 3 з 5, тобто, середній рівень – 55,6%. Така «усереднена» оцінка, якій надали перевагу більшість, пояснюється тим, що за неї проголосували головне індивіди які не працювали з практикою МіО та ті, хто лише цікавиться практикою МіО. Оцінка «3» в різноманітних дослідженнях в п'ятибальній шкалі є середнім значенням, якому надають перевагу більшість респондентів, які не обізнані в предметі питання, або ж інформація про це не є актуалізованою у їх думках. За наявності досвіду роботи з практикою та збільшенням цього показника відхилення від середньої оцінки збільшується. Підтвердженням наявності такого зв'язку є хі-квадрат Пірсона на рівні 0,99 між значеннями «Досвіду роботи з практикою МіО» та «Оцінкою стану МіО в Україні». Так, на 2 з 5, тобто, помірно низький рівень оцінили 27,1%, 11,3% респондентів оцінили стан МіО в Україні як високий (4), та 5,3% оцінили як дуже низький (1). Лише один респондент надав найвищу оцінку стану МіО в Україні. Хоч оцінка стану МіО в даному масиві є дещо спотвореною, проте ці дані показують нам необхідність в подальшому розвитку та популяризації МіО в Україні.

На основі відповідей респондентів в запитанні «На Вашу думку, що б допомогло в розвитку МіО в Україні?» ми можемо окреслити наступні 6 основних факторів, які виділили респонденти:

- 1) Короткострокові форми навчання (тренінги) – 68,9%;
- 2) Проведення професійних заходів (презентація роботи МіО) – 59,3%;
- 3) Поширення інформації про конкретні приклади МіО – 55,6%;
- 4) Розробка нормативного підґрунтя для реалізації МіО – 51,1%;
- 5) Запровадження освіти з МіО в ВНЗ – 51,1%;
- 6) Запровадження професійних стандартів з МіО – 50,4%.

Виділяючи групи потреб за становищем, то ми можемо навести наступні потреби, які є найбільш релевантними для конкретних груп:

- 1) Виконавці з МіО: короткострокові форми навчання, проведення професійних заходів, розробка нормативного підґрунтя для реалізації МіО;
- 2) Замовники з МіО: поширення інформації про конкретні приклади МіО, запровадження професійних стандартів з МіО, сертифікація фахівців з МіО;
- 3) Студенти, викладачі ВНЗ: короткострокові форми навчання, запровадження освіти з МіО в ВНЗ, розробка нормативного підґрунтя для реалізації МіО;
- 4) Ті, хто просто цікавляться практикою МіО рівномірно розподіляються в відповідях щодо факторів впливу на розвиток МіО в Україні.

Добровільна сертифікація фахівців з МіО та запровадження етичного кодексу з МіО є найменш релевантними факторами розвитку МіО в Україні – 25,2% та 24,4% відповідно. Також, респонденти зазначали в варіанті «інше» що є необхідність в демонстрації мети МіО, затребуваність МіО зі сторони виконавців проекту. Без усвідомленої потреби в МіО зі сторони тих, хто приймає рішення, рівень попиту не може сягнути достатньої межі й яка відповідала б рівневі пропозиції.

На запитання «Чи брали Ви колись участь в тренінгах з МіО?» 55,6% респондентів відповіли ствердно, тоді як 40,7% не відвідували тренінгів з МіО. Тут цікаво буде зазначити, що ми маємо слабку кореляцію на рівні 0,32 цього значення з запитанням про «Досвід роботи з МіО». Ми можемо припустити, що

з ростом досвіду роботи в МіО індивіди не відчують таку необхідність в навчанні щодо предмету їх роботи, або ж з ростом обізнаності в МіО респонденти потребують не загальних тренінгів з МіО, а більш спеціалізованих, які відповідають їх конкретним потребам.

Підтвердження цих двох припущень є у результатах відповідей на наступне запитання «Які ваші потреби в навчанні по МіО?». Так 62,7% респондентів зазначили необхідність в тренінгах по окремим, конкретним темам; 47% обрали необхідним тренінги про роль МіО в програмній та проектній діяльності. Це показує потребу в поглибленні знань з МіО, а також в розумінні застосовуваності МіО в конкретних випадках. Менш важливими для респондентів є тренінги про основ МіО – 41,8%. Освіта за фахом МіО в ВНЗ є релевантною для 10,4%, куди входять головним чином викладачі ВНЗ та студенти.

Для визначення конкретних потреб, які не були перераховані в нашому інструментарії, було введено відкрите питання, де респонденти могли зазначити свої потреби щодо навчання з МіО. Ми можемо виокремити три групи інтересів тут:

- 1) Виконавці практики МіО – потреба в отриманні інформації про застосування практики МіО в конкретній, специфічній ситуації (економіка, політика, державний сектор, соціальна робота, екологія, сфера медицини, тощо); необхідність практичних, методологічних навичок в зборі та обробці інформації; наведення конкретних прикладів використання та застосування МіО;
- 2) Замовники практики МіО – необхідність в демонстрації їм застосовуваності МіО в проектній, програмній діяльності, її ефективності;
- 3) Викладачі в ВНЗ – демонстрація можливостей практики МіО, представлення конкретних прикладів з МіО.

Результати відповідей на останнє запитання про бажану форму проведення тренінгу демонструють нам, що респонденти надають перевагу

практиці й конкретним прикладам (66,7%) в порівнянні з наданням інформації про теорію МіО (34,1%). Також робота в групах є більш прийнятною для респондентів (74,8%) ніж індивідуальна робота (42,2%). Ці відповіді є самозрозумілими з точки зору суті самої практики МіО, адже вона є практичним інструментом ефективного менеджменту, консалтингу, який здійснюється зазвичай в командній роботі й вимагає спеціалістів, які є обізнаними в різноманітних сферах.

Підсумовуючи ми можемо стверджувати, що для молодих спеціалістів, які виконують практику МіО є важливі тренінги з основ МіО. Для спеціалістів з практики МіО з більшим досвідом є важливими знання та навички застосування МіО в конкретній, специфічній сфері. Тобто, виконавцям важливо розуміти, що вони можуть використати в тому, чи іншому випадку в залежності від нагальних потреб. Замовникам необхідна обізнаність і розуміння в практиці МіО, її застосовуваність та можливості. Тобто, ми маємо потребу тут в усвідомленні необхідності практики МіО, її ефективності та результативності. Викладачам ВНЗ та студентам необхідна демонстрація конкретних прикладів застосування МіО та навчання як основ МіО, так і можливе запровадження навчання з МіО за фахом в ВНЗ. До загальних факторів розвитку МіО в Україні респонденти виділили короткострокові форми навчання, проведення професійних заходів, поширення інформації про конкретні приклади застосування МіО, розробка нормативно-правового підґрунтя для реалізації МіО, запровадження професійних стандартів та фахової освіти в ВНЗ з МіО в Україні.

Наостанок хочеться сказати, що МіО в Україні є в стані розвитку, ця практика лише проходить процес становлення, інституціоналізації на нормативно-правовому рівні. Це відбувається головним чином під тиском іноземних донорів та кредиторів. Формується враження, що дану практику нав'язується в Україні ззовні в примусово-добровільному характері. Таку думку можна змінити шляхом усвідомлення практики МіО не як примусу, а як інструменту ефективного менеджменту, консалтингу, в тому числі в

державному секторі. Через те, усім, хто задіяний в практиці МіО, було б доречно показувати успішний досвід застосування цієї практики, що однозначно допоможе зацікавити нові обличчя та привернути увагу до даної проблеми.